

Pak: 7.

N^{ro} 2 ½.

Herresta Härad

Beskrifningar, författade under recognosceringen År 1812.

af

J:H. Lemke & A.A. J. Ammilon
Capitaine Und. Löjtenant

Vattendrag

Köpinge Å den största af vattendragen innom Herresta härad, utgör gränsen emellan Herresta och Ingelsta härad, börjar uti Albo härad af Christianstad Län. Vid Baldringe, Högesta och Fåraps byar omgifves ån af höga och branta backar, nära ån, är landet lågt och platt 2 à 300 al: ifrån Ån. Vid Svenstorps och Köpinge byar är landet ~~som omgifver~~ på båda sidor om ån lägre än- vid före nämnde byar, men å bräddarne äro nestan på alla ställen branta. Det gifver likväl ganska många ställen der en Cavallerie Troup kan med beqvämlighet komma öfver ån.

Vid Baldringe torps ägor der ån kallas Fyla ån har hon gytje botten och svår att rida öfver. Vid Högesta ägor har ån sten och sand botten kan nästan på alla ställen vadas. Vid Fårarp och Svenstorp är ån djup och har gytje botten, derifrån utföre till Köpinge byar är ån grund och har sand botten. Vid Bredastens huset äro 2ne vad ställen det öfra af 100. Mans front och det nedra af 20. Vid Tornåkra är ett vadställe af 50 Mans front. Vid Tjufva kroken kan ån vadas öfver alt. På en sträcka af 1000. al^f åt öster ifrån Sandhusen kan ån vadas öfveralt. På alla dessa vadställen är sand botten och lätt för Cavallerie att passera. 200 al: nedan för Köpinge qvarn köres med vagn öfver ån, då man ej vill begagna bron.

Öfver denna å äro följande broar: Vid Köpinge qvarn, en svag trä bro, vid Svenstorp ~~qvarn~~ och Allevad qvarnar, äro starka sten broar. Vid Högesta qvarn en svag trä bro, kan endast begagnas af Infanterie och Cavallerie. Vår floden inträffar vanligen i Mars Månad, påstår i 6 à 8 dagar. Under flod tiden är vattnet 4 à 6 fot högre än vanligt.

Kust.

Ifrån Svärteån är 3000 al: åt öster är jordmån stembunden och hård; men derifrån åt Ystad består kusten mest af flygsand, som gör Landsvägen på detta- ställe djup och svår för tunga forvärk. Hela kusten öster om Ystad ända till Läns gränsen, består af flygsand, hvaruppå är svårt att gå och ännu svårare att färdas med åkdon. På norra sidan af detta sandfält som är 1000 à 1500. al: bredt, är stora Öija Måsefull af Torfgrafvar och diken som gör att Landet på östra sidan om vägen if: Ystad till Herrestad är- inpracticabelt för Cavallerie och Artillerie.- Vid Svärtehusen är en liten skog af AfvenBok, lätt för Infanterie och Cavallerie att passera.

Strand.

Stranden emellan Svärtå och Ystad är på de flesta ställen långgrund, lämna ej tillfälle för större Fartyg att komma i Land. På 3 à 400 al^f afstånd ifrån stranden kunna äfven större Fartyg ligga för ankar, men de äro der endast säkra för nordliga vindar. Båtar som gå 4 à 5 fot djupt kunna gå i land vid Svärtehusen och vid Klintholms fiske läge. Vid Ystad är hamnen det enda ställe der Fartyg kunna lägga i Land. På båda sidor om hamnen är stranden grund. 3000 al: öster om hamnen är ett grund kallad Ystad ref, som sträcker sig i S: V: Ifrån detta grund åt öster är sand strand och tillfälle för 5 à 6. fot djupt gående båtar och slupar att gå i Land. På denna strand öster om Ystad ref idkas fiske.

Vägar

Allmänna Lands vägen ifrån Svärteå till Ystad är mycket sandig och svår för tunga fordon. Landsvägen ifrån Ystad till Gundralöf äfven som ifrån Ystad till Bjersjö och Krageholm äro nästan öfver alt hårda och farbara med alla sorter Fordon. Några få ställen äro om våren något leriga. Vägen ifrån Ystad till Allevads bro vid Högestad är hård och jämn, farbar alla årstider äfven med groft Artillerie. Vägen ifrån Ystad långs efter stranden åt Ingelstorp, är aldeles aflagd och bron öfver Köpinge å förstörd. Dessutom är denna väg mycket svår, äfven för lätta kärror, emedan stranden består af flygsand.

Vägen ifrån Herrestad till Tåstarp är lerig och svår vid rägnväder. Om hösten och i synnerhet om Våren kan denna väg ej begagnas af Groft Artillerie.

Vägen från Högestad genom Krageholm till Hunnestad är farbar alla årstider äfven för tungt Artillerie.

De öfriga vägar som äro innom Herrestad Härad, underhålles ej så väl som allmänna vägar, äro således altid sämre och om våren farbara endast med kärror och Bondvagnar.

Allmänna vägarne innom Tranås Soken, äro farbara för alla sorter åkdon, äfven om Vintern.

Jordmån, Skogar, m: m:

Soken Namn.	
Tranås.	Jordmån mycket sandblandad, och något stenbunden. Åkerfälten torra och om Sommaren practicable för Cavallerie.
Baldringe Söfvesta Högesta	Jordmån medelmåttigt bördig, består af Ler och sandblandad mylla. Vid Högesta torr och stenbunden. Östra delen af Baldringe skogen är tät och grof kan endast passeras af Infanterie. Den vestra delen är en glesare Bokskog; men beväxt med täta En buskar som gjorde denna skog ogenomtränglig af Cavallerie om ej de många små vägarne lämna tillfälle dertill. Skogarne innom Söfvesta Soken äro glesare, mindre sammanhängande och ej så tät växta med en buskar. Dessa skogar kunna passeras med lätthet af Infanterie och på de fleste ställen af Cavallerie. I anseende till Markens beskaffenhet kunna dessa Skogarne i ofvan nämnde Soknar ned lätthet passeras af Infanterie och Cavallerie, emedan jordmån består af Sand och hård lera och sand . <u>Kata Kärr</u> ligger emellan Baldringe och Söfvesta, är en våt och sank äng samt har åtskilliga torf grafvar kan likväl om sommaren passeras af Cavallerie. <u>Nävrismåse</u> i Söfvesta är genomskuren af Torfgrafvar, kan endast den torraste årstiden passeras af små Cavallerie Troupper.
Bromma Borrie Herresta	Jordmån något bättre än i förenämnde Soknar, innehåller mera svart mylla och mindre sand. Åkerfälten äro höst och vår mycket svåra för Cavallerie att passera. I dessa soknar finnas inga skogar.
Köpinge	Jordmån den sämsta i Herresta Härad, består mest af sand och Jäslera. I lilla Köpinge by är åkerjorden mest sand.
Öija Hedeskoga Bjersjö	Dessa Soknar hafva den bästa åkerjorden, innom häradet, den består af svartmylla och lera. Nära hafvet på 1500 à 2000 al ^l bredd är mest sand jord. Öija Måse, mycket stor, genom skuren af Torf grafvar och diken som alltid äro fylde med vatten. Denna Måse kan endast passeras af Cavallerie på de ställen der vägar äro. Dessa vägar äro ej någon årstid practicable för Artillerie.
Ystad.	<u>Städer</u> Är stapelstad har 180. bebygda tomter- 2688. Invånare, deraf 936. Mantals skrifne karlar. I Ystad är 32. Handlande med öppna bodar och 100. handtvverkare. Flere af stadsboerne idka fiske och trögårdsskötsel.

N^{ro} 69.

År 1815 var Folkmängden i denna Stads
 Marie församling – 2462 personer-
 Petri församling 723 Dito
 Enligt underrättelse ifrån Stadens Uppbörds Contor, har Ystad 825
 Tunl. 4 2/10 kpl. jord af åker och äng- Häraf besås 2/3 lar - mästa
 dels med Råg och Korn, hvaraf den förre säkert gifver 6te och det
 senare 7de kronet. I hela Staden finnas omkring 50 par hästar och
 200de Kor-
 Ystad d. 19 Sept. 1816

T; P; Brorström GW Georg Vestberg